

Protocol bij melding vermoedens van integriteitsschendingen

Bijlage bij de Gedragscode integriteit raadsleden en bestuurders Coevorden 2017

Artikel 1 begripsbepaling

In dit protocol wordt verstaan onder:

- a. integriteitsschendingen en ambtsmisdrijven (niet limitatief):
  - handelen in strijd met de Gedragscode integriteit raadsleden en bestuurders Coevorden 2017;
  - een financiële schending zoals diefstal of fraude;
  - misbruik van positie en belangenverstrengeling zoals omkoping, het aannemen/vragen van geschenken of ongeoorloofde nevenactiviteiten;
  - lekken en misbruik van informatie zoals raadplegen informatie uit vertrouwelijke documenten of het aan derden verstrekken van vertrouwelijke informatie;
  - misbruik van bevoegdheden zoals valsheid in geschrifte of ongeoorloofde dwangmiddelen;
  - misbruik van gemeentelijke bedrijfsmiddelen en overtreding interne regels zoals ongewenst gebruik e-mail/internet of gebruik van alcohol en andere drugs;
  - ongewenste omgangsvormen zoals seksuele intimidatie, discriminatie of pesten;
  - misdragingen in de privésfeer zoals ongewenste contacten in het criminele circuit;
- b. misstand: een onbehoorlijke wijze van handelen of nalaten die een gevaar vormt voor de gezondheid/de veiligheid/het milieu of voor het goed functioneren van de openbare dienst;
- c. politieke ambtsdrager: het raadslid, de burgemeester of de wethouder wiens handelen wordt onderzocht;
- d. bevoegd gezag: de raad, het college, de burgemeester of de integriteitscommissie;
- e. onderzoek: het verzamelen van feiten, documenten en andere gegevens door in deze regeling beschreven onderzoeksmethoden die nodig zijn om een vermoedelijke integriteitsschending te bewijzen of te ontkrachten;
- f. onderzoekers: de interne of externe personen die het onderzoek verrichten;
- g. integriteitsfunctionaris: de door het college aangewezen medewerker;
- h. integriteitscommissie: het seniorenconvent van de gemeente Coevorden.

Artikel 2 Algemeen

1. Dit protocol beschrijft ter uitvoering van artikel 6.2 van de Gedragscode integriteit raadsleden en bestuurders Coevorden 2017 hoe om te gaan met meldingen over vermoedens van integriteitsschendingen door een raadslid, de burgemeester of een wethouder.
2. In gevallen waarin dit protocol niet voorziet of waarbij de toepassing niet eenduidig is, vindt bespreking plaats in de integriteitscommissie.

Artikel 3 Het bespreken van integriteitsschendingen

1. Als de burgemeester twijfelt of een handeling die hij wil verrichten of nalaten een overtreding van de gedragscode zou kunnen zijn, wint hij advies in bij de gemeentesecretaris.
2. Als een wethouder twijfelt of een handeling die hij wil verrichten of nalaten een overtreding van de gedragscode zou kunnen zijn, wint hij advies in bij de gemeentesecretaris en/of de burgemeester.
3. Bij twijfel over het handelen van een ander is het uitgangspunt dat de burgemeester respectievelijk een wethouder eerst betrokkene daarop aanspreekt. Daar wordt alleen van afgeweken als het om een vermoeden van een ernstige schending gaat en eventueel vervolgonderzoek in gevaar komt als het verdachte collegelid op de hoogte wordt gesteld. Wanneer de ander na het aanspreken zijn handelen niet feitelijk corrigeert of het vermoeden blijft bestaan dat de gedragscode wordt overtreden, is melding van het vermoeden van schending de vervolgstap.
4. Als een raadslid twijfelt of een handeling die hij wil verrichten of nalaten een overtreding van de gedragscode zou kunnen zijn, wint hij advies in bij de griffier en/of de burgemeester.
5. Bij twijfel over het handelen van een ander raadslid is het uitgangspunt dat een raadslid eerst betrokkene daarop aanspreekt. Daar wordt alleen van afgeweken als het om een vermoeden van een ernstige schending gaat en eventueel vervolgonderzoek in gevaar komt als het verdachte raadslid op de hoogte wordt gesteld. Wanneer de ander na het aanspreken zijn

handelen niet feitelijk corrigeert of het vermoeden blijft bestaan dat de gedragscode wordt overtreden, is melding van het vermoeden van schending de vervolgstap.

Artikel 4 Melding en vooronderzoek bij vermoedens van schendingen door een wethouder

1. Als een wethouder vermoedt dat een regel van de gedragscode wordt overtreden door een andere wethouder, dan meldt hij dat bij de burgemeester. De burgemeester neemt de melding in behandeling.
2. Als de burgemeester vermoedt dat een regel van de gedragscode wordt overtreden door een wethouder, dan verricht hij hiernaar vooronderzoek. Hij kan hierbij informatie inwinnen bij de locoburgemeester met inachtneming van de vastgestelde vervangingsvolgorde, de gemeentesecretaris, de integriteitsfunctionaris en/of een externe adviseur.
3. De burgemeester meldt het voornemen tot een vooronderzoek bij de melder, de overige wethouders, de secretaris en het seniorenconvent, door tussenkomst van de griffier en de voorzitter van het integriteitscommissie. Allen betrachten vertrouwelijkheid ten aanzien van deze informatie en treden hiermee niet in openbaarheid.
4. Ook de betrokken wethouder wordt op de hoogte gesteld van het vooronderzoek naar een vermeende schending. Daar wordt alleen van afgeweken als het om een vermoeden van een ernstige schending gaat en eventueel vervolgonderzoek in gevaar komt als de verdachte ambtsdrager op de hoogte gesteld wordt.
5. Van de bevindingen uit het vooronderzoek wordt een rapport gemaakt.
6. De melder, de betrokkene, de overige wethouders en de integriteitscommissie, door tussenkomst van de griffier en de voorzitter van het integriteitscommissie, worden op hoofdlijnen geïnformeerd over de uitkomsten van het vooronderzoek.

Artikel 5 Melding en vooronderzoek bij vermoedens van schendingen door de burgemeester

1. Als een wethouder vermoedt dat een regel van de gedragscode wordt overtreden door de burgemeester, dan meldt hij dat bij de integriteitscommissie, door tussenkomst van de griffier en de voorzitter van de integriteitscommissie. Hij informeert de overige wethouders en de secretaris over de melding. De integriteitscommissie neemt de melding in behandeling.
2. Als de integriteitscommissie vermoedt dat een regel van de gedragscode wordt overtreden door de burgemeester, dan verricht de integriteitscommissie hiernaar vooronderzoek. Zij kan hierbij informatie inwinnen bij de locoburgemeester, met inachtneming van de vastgestelde vervangingsvolgorde, de fractievoorzitters, de gemeentesecretaris, de griffier en/of een externe adviseur.
3. De integriteitscommissie meldt het voornemen tot een vooronderzoek bij de melder, de fractievoorzitters, de wethouders, de secretaris en de Commissaris van de Koning. Allen betrachten vertrouwelijkheid ten aanzien van deze informatie en treden hiermee niet in openbaarheid.
4. Ook de burgemeester wordt op de hoogte gesteld van het vooronderzoek naar een vermeende schending. Daar wordt alleen van afgeweken als het om een vermoeden van een ernstige schending gaat en eventueel vervolgonderzoek in gevaar komt als de verdachte ambtsdrager op de hoogte gesteld wordt.
5. Van de bevindingen uit het vooronderzoek wordt een rapport gemaakt.
6. De melder, de betrokkene, de fractievoorzitters, de griffier, de wethouders en de secretaris worden op hoofdlijnen geïnformeerd over de uitkomsten van het vooronderzoek.

Artikel 6 Melding en vooronderzoek bij vermoedens van schendingen door een raadslid

1. Als een raadslid vermoedt dat een regel van de gedragscode wordt overtreden door een ander raadslid, dan meldt hij dat, door tussenkomst van de griffier, bij de integriteitscommissie. De integriteitscommissie neemt de melding in behandeling.
2. Als de integriteitscommissie vermoedt dat een regel van de gedragscode wordt overtreden door een raadslid, dan verricht zij hiernaar vooronderzoek. Zij kan hierbij te rade gaan bij de burgemeester, de griffier en/of een externe adviseur.
3. De integriteitscommissie meldt het voornemen tot een vooronderzoek bij de melder en de fractievoorzitters van de raad. Allen betrachten discretie en prudentie ten aanzien van deze informatie en treden hiermee niet in openbaarheid.

4. Ook het verdachte raadslid wordt op de hoogte gesteld van het vooronderzoek naar een vermeende schending. Daar wordt alleen van afgeweken als het om een vermoeden van een ernstige schending gaat en eventueel vervolgonderzoek in gevaar komt als de verdachte ambtsdrager op de hoogte gesteld wordt.
5. Van de bevindingen uit het vooronderzoek wordt een rapport gemaakt.
6. De melder, de betrokkene, de fractievoorzitters en de griffier worden (door tussenkomst van de vicevoorzitter van de raad) op hoofdlijnen geïnformeerd over de uitkomsten van het vooronderzoek.

Artikel 7 feitenonderzoek

1. Na een melding van een vermoeden van een integriteitsschending en het vooronderzoek beoordeelt het bevoegd gezag de aard van de melding en op basis daarvan te nemen vervolgstappen. De weging van het signaal vindt plaats op grond van de volgende criteria:
  - a. aard van het feit;
  - b. ontvankelijkheid;
  - c. ernst van de zaak;
  - d. valideerbaarheid;
  - e. positie of persoon van de bron;
  - f. positie of persoon van de ambtsdrager op wie het signaal betrekking heeft;
  - g. geloofwaardigheid/waarschijnlijkheid;
  - h. spoedeisendheid/actualiteit.
2. Een opdracht tot het uitvoeren van nader onderzoek wordt gegeven aan een interne of externe onderzoekscommissie.
3. De keuze voor een bepaalde onderzoeker is afhankelijk van te gebruiken onderzoeksmethoden. Wanneer er mogelijk gebruik gemaakt gaat worden van observatie door camera's of fysiek volgen van personen of goederen worden alleen externen ingehuurd die op grond van de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus een vergunning hebben gekregen.
4. De mate van onderzoek evenals de inhoud van de onderzoeksopdracht moeten proportioneel zijn in relatie tot de ernst en bewijsbaarheid van de mogelijke schending.
5. Van het uitvoeren van een onderzoek kan alleen afgezien worden als er sprake is van een duidelijk aantoonbare schending die direct aan een persoon/personen gekoppeld kan worden en waarbij geen sprake is van twijfel of andere onduidelijkheden. De gemeenteraad wordt altijd geïnformeerd.

Artikel 8 Onderzoekopdracht

1. Een onderzoekopdracht bevat in ieder geval:
  - a. de aanleiding voor het onderzoek;
  - b. het doel van het onderzoek.
2. Een onderzoekopdracht kan, afhankelijk van de mate van onderzoek, daarnaast de volgende onderwerpen bevatten:
  - a. de onderzoeksvragen;
  - b. de onderzoeksmethoden;
  - c. de bevoegdheden van de onderzoekers;
  - d. de bevoegdheden van de eventuele deskundigen of ondersteuners;
  - e. de vermoedelijke duur van het onderzoek;
  - f. de omvang en inzet van de onderzoekscapaciteit;
  - g. de met het onderzoek gemoeide kosten.
3. Tijdens het onderzoek informeert de opdrachtnemer de opdrachtgever door schriftelijke en mondelinge voortgangsrapportages.

Artikel 9 Feitenonderzoek bij schendingen door een wethouder

1. In het geval er een concreet vermoeden is dat er een regel van de gedragscode is overtreden door een wethouder, geeft de burgemeester opdracht hiernaar onderzoek te verrichten.
2. De burgemeester meldt het voornemen tot een feitenonderzoek bij de melder, de betrokkene, de overige wethouders, de secretaris en de integriteitscommissie, door tussenkomst van de griffier en de voorzitter van de integriteitscommissie. Allen betrachten discretie en prudentie ten aanzien van deze informatie en treden hiermee niet in openbaarheid.

3. Een interne onderzoekscommissie bestaat minimaal uit de burgemeester en de gemeentesecretaris. Ter ondersteuning kunnen zij ambtenaren en/of raadsleden aanwijzen. Aan de commissie kunnen externe deskundigen worden toegevoegd.
4. Als de afstand tussen de interne onderzoekers en de betrokken wethouder te klein is om voldoende objectief onderzoek te garanderen, wordt een externe onderzoekscommissie ingesteld.
5. Een externe onderzoekscommissie bestaat uit personen buiten de organisatie.

Artikel 10 Feitenonderzoek bij schendingen door de burgemeester

1. In het geval er een concreet vermoeden is dat er een regel van de gedragscode is overtreden door de burgemeester, geeft de integriteitscommissie opdracht hiernaar onderzoek te verrichten.
2. De integriteitscommissie meldt het voornemen tot een feitenonderzoek bij de melder, de betrokkene, de fractievoorzitters, de wethouders, de gemeentesecretaris en de Commissaris van de Koning. Allen betrachten vertrouwelijkheid ten aanzien van deze informatie en treden hiermee niet in openbaarheid. De opdracht wordt gegeven aan een interne of externe onderzoekscommissie.
3. Een interne onderzoekscommissie bestaat minimaal uit de voorzitter van de integriteitscommissie en de griffier. Ter ondersteuning kunnen zij ambtenaren en/of raadsleden aanwijzen. Aan de commissie kunnen externe deskundigen worden toegevoegd.
4. Als de afstand tussen de interne onderzoekers en de burgemeester te klein is om voldoende objectief onderzoek te garanderen, wordt een externe onderzoekscommissie ingesteld.
5. Een externe onderzoekscommissie bestaat uit personen buiten de organisatie.

Artikel 11 Feitenonderzoek bij vermoedelijke schendingen door een raadslid

1. In het geval er een concreet vermoeden is dat er een regel van de gedragscode is overtreden door een raadslid, geeft de integriteitscommissie opdracht hiernaar onderzoek te verrichten.
2. De integriteitscommissie meldt het voornemen tot een feitenonderzoek bij de melder, de betrokkene, de burgemeester, de fractievoorzitters van de raad, door tussenkomst van de voorzitter van de integriteitscommissie. Allen betrachten discretie en prudentie ten aanzien van deze informatie en treden hiermee niet in openbaarheid.
3. Een interne onderzoekscommissie bestaat minimaal uit de burgemeester en de griffier. Ter ondersteuning kunnen zij ambtenaren en/of raadsleden aanwijzen. Aan de commissie kunnen externe deskundigen worden toegevoegd.
4. Als de afstand tussen de interne onderzoekers en de betrokkene te klein is om voldoende objectief onderzoek te garanderen, wordt een externe onderzoekscommissie ingesteld.
5. Een externe onderzoekscommissie bestaat uit personen buiten de organisatie.

Artikel 12 Kennisgeving aan betrokkene

1. De betrokken politieke ambtsdrager wordt over het instellen van een feitenonderzoek tijdig schriftelijk geïnformeerd.
2. In de brief is in ieder geval opgenomen:
  - a. een omschrijving van het handelen of nalaten dat aanleiding is tot instellen onderzoek;
  - b. de melding dat betrokkenen en getuigen kunnen worden gehoord;
  - c. de melding dat als andere feiten en omstandigheden bekend worden die van belang kunnen zijn voor het bepalen van de omvang, aard en ernst van de integriteitsinbreuk, het onderzoek zich kan uitstrekken tot die feiten en omstandigheden.

Artikel 13 Horen van betrokkene en getuigen

1. De betrokken politieke ambtsdrager en getuigen kunnen worden gehoord.
2. De gesprekken worden gehouden door minimaal twee personen.
3. Er wordt een gespreksverslag opgemaakt en ondertekend door de onderzoekers en de getuige/betrokkene.
4. De gehoorde krijgt de mogelijkheid om binnen vijf werkdagen schriftelijk te reageren op het verslag.

5. Als de gehoorde weigert te tekenen, wordt daarvan melding gemaakt in het verslag. Als de gehoorde dat wil, wordt er een schriftelijke weergave van de afwijkende mening van de gehoorde bij het verslag gedaan.

Artikel 14 Aangifte

1. Als er vermoeden is van een misdrijf door een wethouder of een raadslid, doet de burgemeester na overleg met de integriteitscommissie, door tussenkomst van de griffier en de voorzitter van de integriteitscommissie, aangifte bij de politie. De burgemeester informeert de wethouders hierover.
2. Als er vermoeden is van een misdrijf door de burgemeester, doet de voorzitter van de integriteitscommissie na overleg met de integriteitscommissie en de Commissaris van de Koning aangifte bij de politie. De voorzitter van de integriteitscommissie informeert de wethouders hierover.
3. Bij twijfel of er sprake is van een vermoeden van een strafbaar feit, kan de politieke ambtsdrager of de burgemeester advies inwinnen bij de Criminele Inlichtingen Eenheid (CIE) van de Rijksrecherche.
4. Vanaf dat moment wordt alle informatie voorgelegd aan de politie, eventueel na overleg met de officier van justitie.

Artikel 15 Onderzoeksrapportage bij schendingen door een wethouder

1. De onderzoeksrapportage wordt door de burgemeester aangeboden aan de integriteitscommissie, door tussenkomst van de griffier en de voorzitter van de integriteitscommissie, en de locoburgemeester, met inachtneming van de vervangingsvolgorde, zodat zij als eerste kennis kunnen nemen van de rapportage. Allen betrachten discretie en prudentie ten aanzien van deze informatie en treden hiermee niet in openbaarheid.
2. Daarna wordt het rapport toegezonden aan de raad met een afschrift aan het college en de betrokkene, eventueel onder gedeeltelijke geheimhouding voor zover de wetgeving zich hiertegen niet verzet. De rapportage bevat alle informatie die nodig is om een oordeel te kunnen vormen over het vermoeden van integriteitsschending.

Artikel 16 Onderzoeksrapportage bij schendingen door de burgemeester

1. De onderzoeksrapportage wordt door de voorzitter van de integriteitscommissie van de raad aangeboden aan de fractievoorzitters, de locoburgemeester (met inachtneming van de vervangingsvolgorde) en de Commissaris van de Koning, zodat zij als eerste kennis kunnen nemen van de rapportage. Allen betrachten discretie en prudentie ten aanzien van deze informatie en treden hiermee niet in openbaarheid.
2. Daarna wordt het rapport (binnen de mogelijkheden van de wetgeving ten aanzien van openbaarheid van bestuur en privacybescherming) toegezonden aan de raad met een afschrift aan het college en de betrokkene, eventueel onder gedeeltelijke geheimhouding voor zover de wetgeving zich hiertegen niet verzet. De rapportage bevat alle informatie die nodig is om een oordeel te kunnen vormen over het vermoeden van integriteitsschending.

Artikel 17 Onderzoeksrapportage bij schendingen door een raadslid

1. De onderzoeksrapportage wordt door de integriteitscommissie aangeboden aan de fractievoorzitters, zodat zij als eerste kennis kunnen nemen van de rapportage. Allen betrachten discretie en prudentie ten aanzien van deze informatie en treden hiermee niet in openbaarheid.
2. Daarna wordt het rapport (binnen de mogelijkheden van de wetgeving ten aanzien van openbaarheid van bestuur en privacybescherming) toegezonden aan de raad. De rapportage bevat alle informatie die nodig is om een oordeel te kunnen vormen over het vermoeden van integriteitsschending.

Artikel 18 Communicatie en openbaarheid

1. Bij (vermoedens van) schendingen door een wethouder zorgt de burgemeester voor de interne en externe communicatie. Hierbij wordt afhankelijk van de situatie afgestemd met de overige collegeleden, de gemeentesecretaris, de integriteitscommissie door tussenkomst van de griffier en de voorzitter van de integriteitscommissie, en het Openbaar Ministerie.
2. Bij (vermoedens van) schendingen door de burgemeester zorgt de voorzitter van de integriteitscommissie voor de interne en externe communicatie. Hierbij wordt afhankelijk van de situatie afgestemd met collegeleden, de gemeentesecretaris, de griffier, de fractievoorzitters, de Commissaris van de Koning en het Openbaar Ministerie.
3. Bij (vermoedens van) schendingen door een raadslid zorgt de voorzitter van de raad voor de interne en externe communicatie. Hierbij wordt afhankelijk van de situatie afgestemd met de overige collegeleden, de gemeentesecretaris, de integriteitscommissie (door tussenkomst van de griffier en de voorzitter van de integriteitscommissie) en het Openbaar Ministerie.
4. In de communicatie is de wetgeving ten aanzien van openbaarheid van bestuur en privacybescherming van overeenkomstige toepassing.

Overzicht van mogelijke schendingen(niet limitatief)¹

- Financiële schendingen:
  - diefstal
  - verduistering
  - fraude (valsheid in geschrifte, oogmerk: persoonlijk gewin)
  - onrechtmatige declaraties
- Misbruik van positie en belangenverstrengeling:
  - ongeoorloofde nevenactiviteiten
  - ongeoorloofde financiële belangen
  - omkoping (corruptie)
  - aannemen/vragen van giften, geschenken, uitnodigingen et cetera ('smeren en fêteren')
  - ongewenste contacten
  - meestemmen over een onderwerp <> uniek persoonlijk belang
  - cliëntisme
- Lekken (misdrijf) en misbruik van informatie:
  - politieke/bestuurlijke informatie lekken
  - persoonsgebonden gegevens lekken (privacy)
  - informatie over aanbestedingen, offertes e.d.
  - diefstal of verduistering van informatiedragers
  - verlies van informatiedragers
  - bewust niet volledig informeren van de volksvertegenwoordiging
- Misbruik van bevoegdheden:
  - misbruik van dwangmiddelen
  - meeneed
  - valsheid in geschrifte (onwaarheid opnemen in een officieel document; oogmerk vaak niet [primair] persoonlijk gewin)
  - vergunningen, subsidies e.d.
- Misbruik van bedrijfsmiddelen:
  - ongewenst gebruik e-mail/internet
  - misbruik van (mobiele) telefoon
  - privégebruik van bedrijfsmiddelen
- Overmatig alcohol- en/of druggebruik
- Ongewenste omgangsvormen:
  - discriminatie
  - seksuele intimidatie
  - pesten, treiteren
  - andere vormen van intimidatie (bijvoorbeeld door grof taalgebruik of bedreiging)
  - fysieke bedreiging/geweld

---

¹ Handreiking onderzoek integriteitsschending en politieke ambtsdragers BIOS 2014